

คติโบราณที่ใช้สอนแม่บ้านแม่เรือน

นำเสนอเมื่อ : 17 พ.ค. 2552

คติโบราณที่ใช้สอนแม่บ้านแม่เรือน

✘ ในสมัยก่อนผู้หญิงที่แต่งงานแล้วมักจะอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ทำหน้าที่คอยดูแลคนในบ้านโดยไม่ให้ตกบกพร่องในทุกๆด้านเลยคะ ในที่นี้มีการกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของแม่ศรีเรือนมาพอสังเขปเอาไว่ระดับความรู้กันคะ

คติโบราณที่ใช้สอนแม่บ้านแม่เรือนมีอยู่บทหนึ่งว่า “เรือนสามน้ำสี่” เรือนสามก็ ได้แก่ ๑. เรือนที่อยู่ ๒. เรือนชะตา ๓. เรือนผสม ส่วนน้ำสี่นั้นได้แก่ ๑. น้ำไซ ๒. น้ำอบ ๓. น้ำปูน ๔. น้ำใจ กริโบราณได้แต่งเป็นโคลงสี่สุภาพเอาไว้ว่า

เรือนเหย้าตนอยู่นั้น อย่าหมอง

เรือนชะตาแผ่นทอง วาดไว้

เรือนผสมอย่างยุ่งหยอง หวีหย่ง ไวนา

✘

สามประการนี้ไซ้รั หมั่นสู้สู้งวนนาม

น้ำไซใส่ตุ้มตั้ง เต็มดี

น้ำอบอำอินทรีย์ อย่าร้อง

น้ำปูนใส่เต้ามี อย่าขาด

น้ำจิตอย่าให้ซ้อง ชัดน้ำใจใคร

คำอธิบาย

เรือนแรกหมายถึง เรือนที่อยู่อาศัย ต้องคอยดูแลรักษาความสะอาดให้เรียบร้อย อย่าให้รกรุงรังได้

เรือนที่สองคือ เรือนชะตา เป็นคติทางโหราศาสตร์ ที่นิยมผูกดวงชะตาของพ่อบ้านแม่บ้านไว้บูชา ซึ่งมักจะจารึกดวงชะตาไว้ในแผ่นทองบางตำราก็บรรจุไว้ในฐานของพระพุทธรูปที่สร้างด้วยไมกิงโพธิ์ว่า

เป็นตำราที่นับถือกันมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา ผู้ที่บูชาพระพุทธรูปที่บรรจุดวงชะตาเช่นว่านี้จะเจริญรุ่งเรืองปราศจากอันตราย ผู้ที่ได้แต่งโคลงนี้จึงได้นำมากล่าวไว้ด้วย

ส่วนเรือนที่สามคือ เรือนผสมนั้น คนโบราณถือกันมากคนที่ปล่อยผสมเผ้ารุงรังสกปรกมักจะถือกันว่ามีแต่คนบ้าและขอทาน ฉะนั้นการทำเรือนผสมให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ จึงถือว่าเป็นสิริมงคลอย่างหนึ่ง

เรื่องของน้ำสี่ก็สำคัญแสดงถึงความเอาใจใส่และน้ำใจของแม่บ้าน

น้ำอย่างแรกคือน้ำไซน้ำกิน ดังกล่าวแล้ว ต้องตักเติมให้เต็มอยู่เสมอ

น้ำอย่างที่สองคือน้ำอบก็คือน้ำที่อบหรือปรุงด้วยเครื่องหอม ซึ่งในสมัยโบราณนิยมใช้กันมากยิ่งในวังด้วยแล้ว ต้องมีเจ้าหน้าที่ปรุงน้ำอบโดยเฉพาะที่เดียวในปัจจุบันความนิยมดูจะเสื่อมไป ไซเฉพาะสงฆ์พระ และรดน้ำผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์กันเท่านั้น ผิดกับในสมัยก่อนที่ไซกันเป็นของประจำวัน

น้ำอย่างที่สามก็คือ น้ำในเต้าปูน ในสมัยโบราณนิยมกินหมาก ทุกบ้านต้องมีเขียนหมากไว้รับแขก ฉะนั้นต้องคอยดูแลไม่ให้ปูนขาดเต้าและให้มีน้ำหล่อเลี้ยงปูนอยู่เสมอไม่ไห้แห้ง น้ำอย่างทีสี่เป็นน้ำอย่างพิเศษ

✘